

Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija i zahtjeva za zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije

Hrvatska narodna banka u skladu s točkom 15. Smjernica o kriterijima za utvrđivanje uvjeta za primjenu članka 131. stavka 3. Direktive 2013/36/EU u vezi s procjenom ostalih sistemski važnih institucija (EBA/GL/2014/10, u nastavku teksta: Smjernice), koje je donijelo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (u nastavku teksta: EBA), i članka 138. Zakona o kreditnim institucijama, ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015., 15/2018., 70/2019., 47/2020. i 146/2020., u nastavku teksta: Zakon) na svojim mrežnim stranicama objavljuje Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija i zahtjeva za zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije.

Hrvatska narodna banka, na temelju Zakona, dužna je utvrditi ostale sistemski važne kreditne institucije (u nastavku teksta: OSV kreditne institucije) i stopu zaštitnog sloja za OSV kreditne institucije te na svojim mrežnim stranicama objaviti elemente tog postupka. Članak 131. stavak 3. Direktive 2013/36/EU prenesen je u članak 138. Zakona, u kojemu su propisani uvjeti i način utvrđivanja OSV kreditnih institucija, a Smjernice su prenesene u interne akte Hrvatske narodne banke¹.

Hrvatska narodna banka najmanje jednom godišnje preispituje zaštitni sloj za OSV kreditnu instituciju i obavještava kreditnu instituciju o rezultatima tog preispitivanja te na svojim mrežnim stranicama objavljuje ažurirani popis utvrđenih OSV kreditnih institucija.

A. Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija

1. Hrvatska narodna banka kao imenovano tijelo svake godine utvrđuje OSV kreditne institucije kojima je izdala odobrenje za rad primjenom standardnog bodovnog pristupa, potpomognutog stručnom procjenom sistemske važnosti kreditnih institucija. Postupak procjene započinje prikupljanjem podataka, koji čine skup obveznih pokazatelja (Tablica 1.). Podaci se prikupljaju za stanja ili promete na kraju tromjesečja na nekonsolidiranoj i, ako je primjenjivo, potkonsolidiranoj i/ili konsolidiranoj osnovi.
2. Hrvatska narodna banka izračunava za svaku kreditnu instituciju bodove za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije, i to na:
 - konsolidiranoj osnovi i/ili
 - pojedinačnoj osnovi i/ili
 - potkonsolidiranoj osnovi.

Hrvatska narodna banka utvrđuje OSV kreditne institucije na pojedinačnoj i/ili potkonsolidiranoj i/ili konsolidiranoj osnovi, ovisno o tome što je primjenjivo.

¹ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/930752/EBA+GL+2014+10-Compliance+Table-Guidelines+on+Criteria+for+the+assessment+of+O-SIIS.pdf>

3. Bodovi za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije izračunavaju se na osnovi skupa kriterija za bodovanje sistemske važnosti koji se sastoji od sljedećih kategorija:
 - veličine kreditne institucije
 - značenja kreditne institucije za gospodarstvo Republike Hrvatske ili Europske unije
 - složenosti kreditne institucije i
 - povezanosti kreditne institucije s financijskim sustavom.
4. Svaki od navedenih kriterija sastoji se od jednog ili više obveznih pokazatelja, prikazanih u Tablici 1. Pokazatelje u sklopu svakoga kriterija važe se jednakim težinskim faktorom u odnosu na druge pokazatelje u sklopu istoga kriterija.
5. Ako pojedini pokazatelj iz Tablice 1. nije dostupan, rabi se primjeren zamjenski pokazatelj. Hrvatska narodna banka odabire i rabi zamjenski pokazatelj.
6. Bodovi za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se na sljedeći način:
 - 6.1. Vrijednost pokazatelja svake kreditne institucije podijeli se s ukupnim zbrojem vrijednosti pojedinačnih pokazatelja u svim kreditnim institucijama u Republici Hrvatskoj (relativni pokazatelji važnosti).
 - 6.2. Relativni pokazatelji važnosti iz točke 6.1. pomnože se s 10.000 (deset tisuća) kako bi bili izraženi u baznim bodovima.
 - 6.3. Za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se bazni bodovi za kategorije navedene u točki 3. tako da se izračuna jednostavni prosjek bodova pokazatelja unutar svake od tih kategorija.
 - 6.4. Za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se zbirni bodovi, i to kao jednostavni prosjek bodova za svaku kategoriju navedenu u točki 3.
7. Hrvatska narodna banka kao OSV određuje one kreditne institucije čiji je ukupni zbroj bodova jednak ili viši od 275 baznih bodova.
8. Za potrebe postupka bodovanja iz točke 6. u nazivnike se mogu uključiti vrijednosti pokazatelja podružnica u državama članicama ili u trećim zemljama ako dobiveni zbroj bodova adekvatno odražava bankarski sektor Republike Hrvatske.
9. U postupku bodovanja za podružnice iz trećih zemalja iz točke 8. može se uzeti u obzir sljedeće:
 - sveukupna relevantnost podružnica iz trećih zemalja u domaćem bankovnom sustavu i
 - raspoloživost podataka, usporedivost i primjerenost u smislu aktivnosti podružnica iz trećih zemalja i njihovo određenje kao OSV kreditne institucije, u slučajevima kada je to relevantno za primjenu bonitetnih zahtjeva.
10. Iznimno od točke 8. Hrvatska narodna banka procjenjuje bi li kao OSV trebala biti određena kreditna institucija na temelju bodovanja pokazatelja u nekoj od kategorija iz točke 3. i/ili na temelju dodatnih kvalitativnih i/ili kvantitativnih pokazatelja sistemske važnosti.

11. U slučaju iz točke 10. Hrvatska narodna banka odabire pokazatelje za koje smatra da primjereno odražavaju sistemski rizik u domaćem gospodarstvu ili gospodarstvu Europske unije. Pritom se primjenjuju pokazatelji koji su navedeni u Tablici 1. ili neki od zamjenskih pokazatelja navedenih u Smjernicama.
12. Kao OSV kreditna institucija ne može biti određena ona kreditna institucija čiji je ukupni zbroj bodova jednak ili manji od 4,5 (četiri i pol) bazna boda.
13. Kada je kreditna institucija s brojem bodova koji je niži od odabranog praga od 275 bodova iz točke 7. određena kao OSV kreditna institucija, Hrvatska narodna banka u objavi na svojim mrežnim stranicama navodi za takvu kreditnu instituciju i sljedeće informacije:
- koji su pokazatelji primijenjeni za određenje te kreditne institucije kao OSV kreditne institucije
 - zašto su ti pokazatelji relevantni u Republici Hrvatskoj
 - sistemsku važnost te kreditne institucije s aspekta određenog odnosno određenih pokazatelja.

Tablica 1. Pokazatelji sistemske važnosti razvrstani po sljedećim kriterijima: K1 – veličina kreditne institucije, K2 – važnost kreditne institucije za gospodarstvo RH, K3 – složenost kreditne institucije, K4 – povezanost kreditne institucije s financijskim sustavom:

Kriterij	Pokazatelj
K1	Ukupna imovina (bilančni iznos)
K2	Ukupna vrijednost platnih transakcija u Hrvatskom sustavu velikih plaćanja po kreditnim institucijama – kreditni transferi (odlazna plaćanja)
K2	Depoziti i krediti (uključujući i elektronički novac) primljeni od deponenata iz privatnih (nedržavnih i nefinancijskih) sektora u EU-u
K2	Depoziti i krediti dani primateljima iz privatnih (nedržavnih i nefinancijskih) sektora u EU-u
K3	Ugovorena vrijednost svih nestandardiziranih izvedenih financijskih instrumenata (svih osim unaprijednica)
K3	Prekogranične obveze (obveze od vjerovnika izvan Hrvatske)
K3	Prekogranična potraživanja (potraživanja od dužnika izvan Hrvatske)
K4	Obveze u financijskom sustavu
K4	Imovina u financijskom sustavu
K4	Iznos izdanih dužničkih vrijednosnih papira

Izvor: HNB

B. Stručna procjena

Klasifikacija kreditnih institucija prema izloženom bodovnom pristupu podvrgava se stručnoj procjeni s obzirom na sve raspoložive kvalitativne i kvantitativne informacije o sistemskej važnosti pojedinih institucija s aspekta procjene potencijalnih posljedica koje bi mogući poremećaj takvih kreditnih institucija stvorio u sustavu.

C. Zaštitni slojevi za OSV kreditne institucije

Na temelju članka 137. stavka 12. Zakona Hrvatska narodna banka rješenjem će utvrditi svaku OSV kreditnu instituciju i stopu zaštitnog sloja za tu OSV kreditnu instituciju. Stopu zaštitnog sloja za OSV kreditnu instituciju, u skladu s člankom 137. stavkom 4. Zakona, Hrvatska narodna banka određuje uzimajući u obzir pokazatelje sistemske značajnosti, povijesne gubitke u sustavu i stručnu procjenu, u relaciji s drugim makrobonitetnim instrumentima kao segmentom koordinirane politike središnje banke usmjerene k postizanju i očuvanju financijske stabilnosti. Osnova za određivanje visine zaštitnog sloja jest metoda jednakoga očekivanog učinka, prema kojoj se visina zaštitnog sloja određuje s ciljem ujednačavanja očekivanog utjecaja poremećaja u radu OSV kreditne institucije na cijeli sustav s očekivanim utjecajem poremećaja u radu referentne kreditne institucije koja nije OSV kreditna institucija. Unutar zakonski dopuštenog raspona od 0% do 3% stope zaštitnog sloja za OSV kreditnu instituciju mogu, u skladu sa stručnom procjenom, biti razvrstane u više razreda.

U skladu s obvezom iz članka 137. stavka 7. Zakona OSV kreditna institucija dužna održavati zaštitni sloj za OSV kreditne institucije u visini koju odredi Hrvatska narodna banka uzimajući u obzir primjenjive odredbe Zakona.

D. Objava informacija

Nakon što se rješenja o određivanju OSV kreditnih institucija i stope zaštitnog sloja za OSV kreditne institucije dostave svakoj pojedinačnoj OSV kreditnoj instituciji, Hrvatska narodna banka na svojim će mrežnim stranicama objaviti popis utvrđenih OSV kreditnih institucija.